

ПИЈЕМОНТ

Директор: Бранко Божовић

Оснивач: ЉУБОМИР С. ЈОВАНОВИЋ

Уредник: Коста М. Луковић

„Боже, Царја храњи!“

— Поводом двадесетогодишњице ступања на руски престо Цара Николе Другог —

Београд, 21. октобра

Данас се широм словенског света разлива велика радост, јер се данас навршује двадесет година од како је на руски престо ступио Његово Величанство Никола Други, Цар Свих Руса и свемоћни Заштитник Свих Словена.

Велика мисао о духовној заједници свих Словена, блиста данас свом снагом очевидности. Од Сибира до жарке Далмације, данас се, по богомољама, упућују топле молитве Богу за дуг и срећан живот Цара Православног, а на бојним словенским пољима фијуке топовских и пушчаних зрна загушује заносна и громка химна „Боже, Царја храњи!“

Као веран носилац завета Петра Великог, Катарине II и Цара Александра, племенити и умни Никола Други остварује данас кроз векове сневано и опевано дело о победи словенске расе над германском. Пред победничким руским пуковима корачају данас, као свети оракуди, Суваров, Кутузов, Гурко и Черњајев. О двадесетогодишњици мудре владавине Великог Цара Словенског, збива се најзначајнији догађај који је Историја запамтила: Словени, с мачем у руци, уништавају тевтонску „цивилизацију“ поробљавања и уништавања малих народа, и замењују је цивилизацијом без робова и без угњетених.

На престолу са кога данас пише бојне заповести Никола Други, изређала се плејада славних Романова, који су својом мудрошћу и човекољубивошћу зрачили не само у великој словенској фамилији, већ и у целом културном свету. Под њима се моћ Русије

развила од Пруске до Владивостока, и од Памира до Берингова Мора. Али ни једном од њих Провиђење не додели, да свима словенским племенима обезбеди слободан и весео живот под Сунцем. Тек за узвишену личност Николе Другог и његов славни Дом биће везано бесмртно дело коначног ослобођења и постепеног уједињавања словенских племена.

Због тога и наш мали и до самопожртвовања Русији увек одани народ, моли данас, по крвавим рововима у планини, доброг словенског Бога, да дуга, „на страх врагам“, поживи Господара Свих Руса и Заштитника Свих Словена.

„Боже, Царја храњи!“

Из бојне линије

На силу зет

У борби на Круњу заробле наши један аустријски одред. НекиМ Мачванима би додељено да их спроведу команданту пука.

У пуцу, један од заробљеника, поднаредник, извади из копорана пешкир да убрише зној с чела. Један од Мачвана загледа мало боље у пешкир, кад оно пешкир опљачкан из сандука у коме је била девојачка спрема његове ћерке.

Мачванин сцече зубе и оћуша. Мало после, извади из чепа дуванкесу, зави из ње цигарету, па је пружи аустријском поднареднику и рече му не може биши љубазније:

— Де, зеше, зави и ши једну!

Чемберленов говор

— Енглеска и крај рата —

Енглези су решили, да по сваку цену, са својим савезницима, униште немачки милитаризам, који је почео постајати опасан и за саму Енглеску. Њихови државници и политичари то изјављују сваком zgodном приликом. Недавно је Остин Чемберлен изјавио:

— Са Наполеоном смо ратовали годинама, а са Кајзером ратоваћемо, ако буде потребно, деценијама, јер би попуштање значило пропаст Британске Царевине.

„Пољски краљ“

— „Саксонска династија на престолу Пољске“ —

Заробљавање маршала двора саксонског краља под Варшавом открива у неколико завеса са тајни немачке политичке стратегије. По свој прилици биће, да се саксонски краљ једва избавио, кад је његов лични штаб допао ропства. Али зашто је краљ водио собом у рат и свој двор? На то се питање може одговорити, ако се протумаче нека наговештавања немачке штампе.

Немци су се спремали да у Варшаву уђу 4. или 5. октобра; немачки листови већ су објавили, да ће се тог дана у Варшави извршити један веома важан државни чин. Вероватно је, да су Виљем II и савезно веће решили, да веспоставе саксонску династију у Пољској. Само се тиме може објаснити, што су саксонски краљ и његов двор били истакнути на чело покрета немачке војске. Варшава је требала да види свечани улазак свога краља из саксонске династије. Ко зна, можда су били спремљени и манифест и свечани говор за тај свечани тренутак.

Али!...

Дернбургска мисија

— Неуспех немачке агитације у Америци. —

Мисија бившег министра Дернбурга претрпела је потпун неуспех. Сам „Берлинер Тагблат“

признаје да Дернбург није могао успети да Американцима наметне немачко гледиште о узроцима и циљу рата.

Јавно мњење Сједињених Држава понашало се веома непријатељски према позиву меродавних кругова Немачке да стане на њихову страну. Американци неће ни да чују о Немачкој. Духовни вођа америчке интелигенције, сенатор Чарл Елиот, публиковао је једно писмо у коме излаже америчко мишљење о том питању.

Елиот се додуше изражава против непријатељског расположења према Немачкој, које се створило у Америци. Али и он објашњава америчке симпатије према савезницима политичко-социјалним приликама Америчана. Америчко друштвено мишљење противно је систему државног угњетавања, који се практикује у Немачкој, непоштовању уговора и нечасних средстава при ратовању. Елиот завршава своје писмо:

— Симпатије Америчанаца не могу бити на страни оних, који исповедају принцип „сила изнад права“.

Ситуација

— Кратки извештаји са свих бојишта. —

Београд, 21. октобра.

На нашем ратишту није било скоро никаквих промена.

У Источној Прусској Немци су због огромних губитака у ранијим нападима обуставили свану акцију. — У Пољској Руси гоне непријатељску аријергарду, не дајући јој времена, да се прибере. На Сану и у Карпатима Руси су потисли Аустријанце после крвавих бораба.

Ми смо јуче у једном чланку говорили о важности Лила. Та је варош неколико пута била отета од Немаца, па су је ови преотимали. Важно је, што су савезници дефинитивно заузели Лил у исти мах, кад су их сузбили на целој линији до мора. Мисли се да је ово почетак немачког одступања из Белгије.

С мора

— Енглези у Балтичком мору —

Шведски листови јављају, да су француске и енглеске подводне лађе продрле у Балтичко море.

Ако се обистине ови гласови, немачка ће флота ускоро имати, да претрпи велике губитке. На руским обалама, у Љибави, Ревалу, па и Кронштату, подморска флота имаће доста ослонца, те ће стално моћи да наноси огромне штете немачкој флоти.

Нова варварства

— Разрушење музеја у Лилу. —

За време бомбардовања Лила, Немци су разрушили музеј лепих вештина, један од најбољих француских музеја, који је имао дивну збирку старих слика, поглавито фламанске и холандске школе. Ту су радови Рубенса, Јорданса, Ван Дајка, Тенирса, Руиздала, Галса и др.

Тако исто упропашћена је чувена колекција Викар, састављена поглавито од радова талијанских уметника, нарочито Рафаела, Микел Анџела и Тицијана.

„Срби су нас тукли“

— Из писма једног аустријског поручника. —

(Од нашег дописника)

На положају, 14. октобра.

После борбе око Вишеграда, међу стотинама лешева аустријских војника нађен је и леш једног аустријског поручника. У цепену од мундира, поручник, који је био по рођењу пунокрвни Мађар, било је и једно интересантно писмо, које је овај поручник писао своме брату у Пешту, а које није стигао да испошље.

Један мој пријатељ, који је имао ово писмо у својим рукама и који зна мађарски, превео ми га је и ја вам га у верном преводу шаљем.

Виљемов говор

— лепе речи и јазива стварност —

Новине су донеле вест о томе, да је немачки цар Виљем, који је главни кривац за данашњи крвав рат и за све грозоте почињене у њему, држао војсци својој неки говор; а неке су донеле и сам тај говор,*) који је врло карактеристичан. Али по нашем мишљењу на њему се ваља мало повише задржати, за карактеристичност не само самога говорника, него и времена у којем живимо и расе коју он представља и култура њене, којом се толико поносила. Цар говори на источном фронту у Бреслави, и вели: „После бесмртних(?) подвига, које ће Историја записати златним(!) словима на својим странама у Белгији и Француској, где

су страшни Тевтонци побеђивали Келте и Гале, нама предстоји одлучна битка са завидљивим и лукавим царством Истока, које прети целом свету.“

Русија, то је „царство Истока“; она је „завидљива“ и „лукава“ и она „прети целом свету“! И то вели Виљем представник једнога целога система како да овлада светом и како све да подчини германштину и њеним интересима! На чему она има да му „завиди“ и по чему је она „лукава“, кад је баш он, главом, и његова Немачка спремила овај атак на целу Европу и цивилизацију њену, да би јој наметнуо немачку власт и немачку цивилизацију!...

А шта да кажемо за оне „подвиге“ на Западу, које ће Историја записати „златним словима“! Не златним, него црним и крвавим. И Виљем то ни сад не види, него се поноси тим „подвигима“! Диста, има и моралнога слевила, које не види и највеће гнусобе само кад су оне његове.

Сав свет види, и виче како Немци најварварскијим поступцима обрукаше и себе и своју културу и своју расу: само то не види њихов цар, који и наређује да се она чине, и хоће да му их Историја запише „златним словима“!!!

Даље категорично, као какав пророк из прехришћанског времена, Виљем вели: „Завети наших отаца биће испуњени: приближује се дан, када треба да на челу своје армије пређем Вислу и Њеман и да своје царству присајединим земље Пољске.“

Тако! Искрено, дабогме. Што да се лажемо? Што да кријемо: Завет је наших старих, да освајамо туђе земље! Између тих завета је и тај, да заузмемо и целу Пољску! Знате, Немцима је мало цела Поморанија, Шлезија(у којој ово Виљем и говори, јер је Бреслава у њој), Лужичка, Галиција и скоро половина Пољске, него ће и Варшаву и целу Пољску! Па ће онда и на Русију. Јер, и тамо су „Словени“, а они су „ни-

жа раса“; они нису за културу, они нису подобни да владају собом и да се сами просвећују, него треба да дође немачка култура и немачка цивилизација, те да их просвети. Зато Немачка у име културе и цивилизације има права да заузме све словенске земље и подчини све словенске народе. То је вајкадашњи сан и тежња свих немачких шовиниста, који мисле, да само они, Немци, имају права на живот, напредак и будућност. И тако су и радили све до сад, па и ово сад је само логична последица досадашњице.

Али су се Словени освестили и одавно се ратосиљају те немачке „културе“. Али ево где им Немци сад веле: ако нећете, морате! А Словени им опет веле: „Е, не морамо!“ и око тога се и повела борба. И кад велика и моћна Русија улази у ту борбу, она је „завидљива“, „лукава“ и „прети целом свету“! Јер Немачка је цео свет и ко устане против ње, он прети „целом свету“!!!

Ето, таква је логика немачкога кајзера и главнога виновника овога рата! И оваква памет води „најпросвећенији народ“!...

„Историска грешка пређашњих владара биће поправљена. А то ћемо урадити ми,“ вели овај синици. Учињена је, дакле, пре грешка, што није заузета и Пољска цела као што су и Галиција, Шлезија, Лужичка и Поморавска; и сад ће он, главом Виљем Други, да је „поправи“! (Да Бог да, али онако као што му се и на Западу остварила жеља да уђе у Париз и да сломи и те јогунасте потомке старих Гала, које су „страшни“ Тевтонци „побеђивали“!)

Чујте сад и мало поезије! Немачки поглавар вели даље: „Ми се боримо за наша огњишта, за наше светиње, за нашега Бога.“ Дакле, Немци имају, по речима њиховога цара, и свога Бога! Није то онај општи Бог, што га обожава сав остали једнобошки свет, него је то други, засебан, особити немачки Бог! Може бити. Па нека

*) Види „Пијемонт“ од 14. окт. мес. Бр. 266.

Писмо је писано искрено, зато је и интересантно и поручник, да је само остао у животу, без сумње би за његову садржину одговарао:

Писмо гласи:

„Примио сам твоје писмо од 5. ов. мес., но не стигох да ти одговорим све до данашњег дана. Мучан је положај у коме се налазим и право да ти кажем ја, кога знаш као увек храброг, постао сам прилична слаботиња. Болестан сам и ја као и моји јадни војници. Спавамо у рову, хранимо се врло рђаво, а уз то сваки дан имамо борбе и сваки дан наш непријатељ, који је, тек сада видим, још јак и силан, одбацује нас све више уназад.

Ти сигурно седећи у неком угодном ресторану, ревносно читаш о нашим „великим победама“. Да, знам, читао сам и ја то по нашим листовима, који по кад кад залутају овамо о тим победама; читао сам и смејао сам се, ма да ми тај смех није ишао од срца. Не, драги мој, не веруј више том

шкрабању! Срби су нас тукли, Срби нас једнако туку. Ја се сада налазим у Рогатици, а Срби су пред нама на позицијама, које су све до јуче биле наше, а сутра, ја верујем, и Рогатица ће бити њихова, а ми ћемо бити далеко иза ње. И тако стално — док, најзад, и вама у Пешти не буде јасно, да су Срби пред Сарајевом, а не да смо ми у Крагујевцу. Ми смо болесни, а војници су нам често гладни; штрапаца и тешкоће су велике, те није ни чудо што сваког дана по неколико одбегну на српску страну, док остали радосно чекају тренутак, да буду рањени или заробљени те да се ослободе мука...“

После овога, поручник пише своје брату о неким породичним стварима, шаље поздраве и т. д., а писмо се завршава овом интересантном реченицом:

„Предосећам да ми је ово последње писмо које ти пишем.“

И то га предосећање, заиста, није преварило! В.

Мађарско-немачка зверства

— Шта су Аустријанци радили с мирним становништвом при својем упаду у подрински округи? —
(Из „Рашног Дневника“)

Прошла два рата и позната побуна обележили су наше непријатеље према истоку, југу и југозападу. Овај нам је рат открио и друге са севера и то Мађаре и Немце, који ни најмање не заостају од претходних по одвратним делима, која су починили у областима, кроз које су прошли.

Онде где су наишли сами Мађари и Немци, наш је народ пропиштао. Чинили су грозна и страховита дела. Наш их сељак канда никада неће заборавити, јер је од њих претрпео ужасне злочине и унижења.

Убијали су, клали, боље рећи мрцварили и вешали, на правди Бога, младиће, управу дечаке, старе људе и још уз то жене, које су распарали, поред тога што су их и кундацима тукли, када их ваљда од стида нису могли пред другима (Словенима) убијати и то онда, када су трчале за својим синовима. Даље, уништавали су имовину, кад нису стигли, да је употребле; ломили су и газили све по кући. Фамилије су унижавали до животињства, срамотећи их на очиглед свију. Тешко је и разговарати с људима о свима тим злочинима, јер их се ужасавају.

Да поменемо само неколико примера са положаја Борање, између Крупња и Лознице, па ће се из њих најбоље видети коликом је мржњом запојен према свему ономе, што је српско, је-

дан Мађар или Немац, управо „Швабо“, како га зову у Подрињу.

Приликом наступања Аустријанаца концем јула и почетком августа два младића из села Церове и још десетак из Ликодре Красаве, Брезовице и Цикота свега 15 њих на броју, кренули су пут Завлаке и Ваљева, да издигну испред аустријске војске. Али их је сугистио један коњички одред Аустријанаца, задржао их и упутио натраг, па их пустио. При повратку нису умели да се гдегод с пута уклоне, но пођу друмом. Сусрели су их по том другом коњаници, „водили их 5 дана“ којекуда нису им од јела ништа давали, док их најпосле нису одвели до једне јаруге код села Корените, сјурили их туда и плотунима побили.

Она два младића из Церове јесу Станоје и Драгослав (т.к навршио 17 година) Грујичићи; последњег су погодила два куршума, један у слабину а други у главу (кроз уво). То је било пред вече 1 августа. Од свих тих младића умакао је само један, Живојин Грбић из Церова. Он је скочио први у јаругу и случајно се спасао, па ноћу крадом дошао кући и јавио о погубији. Родитељи су по том нашли своје синове и сахранили их 9. августа.

Цветана Марковића из села Церове, старца од 90 год. свег су изболи ножевима. Веле, да је

преко сто пута ударен по телу, па му запалили стогове пшенице и онако измрцвареног бацили у запаљене стогове, те је сав изгорео; морали су после, да му кости извуку кукачом.

Из села Брштице обесили су у Крупњу код кафане о липу Спасоја Станића, старијег човека. Био је изишао да види кукурузе; они га ухвате и обесе. У Крупњу су обесили и Светозара Крстића из села Липовића. Даље, у самом селу Брштици обесили су Влајка Томиног из породице Јовичића („обесили га, разапели да простиш на грму“) Милана Средојевића такође обесили су („био тужан стражар на Ђуприји“).

Осим тога, у Брштици су приликом наступања побили и измрцварили 4 жене, од којих је једна била старица, од њих две су биле у другоме стању. То су: Стеванија, Станија, Милева и Алексија. Милеви и Алексију убили су у подрумима, где се биле склониле из страха од пуцжаве. Обе су убијене пушком. Алексију су погодила два куршума у нос („у сред носа двије пушке“) и она изашла у потиљак. Кад су је нашли сва је била обливена крвљу. Мушкараца није било. Старица једна вели: „Алексију у нос ударили, тужна лежи трудна, ја по бего, страота ме ухвати, сачувај Боже сваког од душманске руке“. Крај ње су била остали у животу два детета и, чим су отворили врата од подрума, деца су одмах изашла. — Станија и Стеванија су биле снаја и свекрва, прва је била такође трудна. Сакриве се биле у жито крај куће, ту их поубијали и измрцварили; нашли их у житу откривене и силно унакажене.

У Брштици су у подрумима убили и два брата Станића и њиховог комшију Тешмана.

У селу Дворској убили су, управо измрцварили бајонетом 16 људи од 50—60 година; ни један од њих није од пушке погинуо. Једног су од тих људи, Максима Васића из Дворске на 18 места исцрбадали ножем, па га бацили на воденичко коло, те је сав био улакажен. Неке су помало и закопавали, да би ваљда сакрили злочин, или су их укућани налазили. Кад су их убијали, обично су их водили у шуму или какво склонито место, како их не би наши људи лако пронашли.

Једноме су у близини Љубовије убили и брата и сина, које су нашли у кући; извели их из куће, везали и везане погубили, па су му онда у кући, по авлији и у башти апсолутно све уништили, поломиле и поразбацали (качице сира, кошнице пчела и друго).

Таквих примера има готово у свакоме месту, где су наилазили сами Мађари и Немци. Када нису убијали они су се јулазећи у кућу, крвевели женама и деци, грдили (умели су да кажу само „свиње“), „мрццали нешто“ и претили убиствима.

Према женама и у опште према фамилији где су наилазили сами, ови подтрони били су шкандалозни. Жене су силвали на о-

чиглед мужева и деце, која су трчала за мајком, а кћери су одвајали од родитеља и на очиглед их водили у кукурузе и сена (Костајник). То не би радили ни они из Анадолије. Приликом пролаза за Крупњем многе су женске повели са својим логором („гонили их у Крупњем и вратили ноћу.“) Једна је у Брштици била код колевке са дететом. Они њу насилнички тргну и поведу собом, а кундаком одгурну колевку са дететом, које је остало да вршти (није имало ни 4 недеље).

Приликом повлачења многе су одвели преко Дрине. Из Брштице су одвели Живковића Михаила и његова сина Драгомира; Симеуна Живковића и његова сина Милорада; Спасоја Петровића и његова сина; и др. Из села Церове поред људи средњих година (Сава Петковића и др.) одвели су младиће Станка Јовановића, Стојана Гајића, Петра Јовановића и др. Само из костајничке општине 94 је које погубљено, које одведено. Готово из сваке друге или треће куће у селима на подножју Брдање одвели су преко Дрине по једно или два лица, обично оца и сина („отеро Швабо“).

Стојан Георгијев

— Убиство једног бугарског народног посланика —

У Бугарској је извршен један сензациони политички атентат. Посланик Стојан Георгијев, члан националистичке партије, нападнут је и убијен на путу од Струмице, када је ишао у Софију, где је требало да присуствује отварању Собрања.

Узрок атентату још се није могао утврдити. Мисли се, да је извршен из политичких разлога и да су убице „македонствујущи“. То је бар мишљење „Дневника“.

За време турске управе, вели „Дневник“, Стојан Георгијев био је оптуживан да је у служби турске владе. У последње време, како се прича, одржавао је сумњиве везе са страним посланствима. Могуће је, да су „македонствујущи“ револтирани због његове ни најмање звидне улоге, решили да га уклоне с овог света.

ОФИЦИР СА 96 РАНА

— Званичан француски извештај. —

Међу рањеницима, који леже сада у болници у Вал де Грасу, налази се један санитетски мајор, који има 96 рана. Сарадник једнога листа га је походио. И поред свих болова, јер је његово тело све у ранама, он је примио новинара са осмехом:

— Као што видите, ја нисам умро и никако немам жељу да умрем. Помислите: званично је констатовано 96 рана! Има их по-

целом телу, ја сам сав зашивен. Заиста, не знам како сам могао остати жив.

— Јесте ли све те ране задобили од један пут?

— Од један пут! Ево како ми се то десило:

„Тридесетог августа ја сам се налазио у близини једнога села, где је била веома жестока борба. Изгледало је да је битка свршена и број рањеника није био велики. Када сам превео и последњег рањеника и када сам хтео да се попнем на коња, ја сам се на једанпут видео сав у ватри. Једна граната се распрела над мојом главом. Мој јадни коњ био је убијен на место а ја сам сав изранављен пао на земљу.

Мој ордонанс, ма да рањен у ногу, подигао ме је и упутио ме уназад за два километра; најзад са ме неколико ваљаних војника однели на пушкама у амбуланту, која је била удаљена пет километара.

Срећом, ни један животни орган није ми био поремећен. Ја сам изгубио, истина, лево уво, глава ми је сва прошивена, десна рука ми је сломијена, кичма ми је прорешетана, моје ноге су ми такође много повређене, али што је најглавније — ја сам жив!“

Код Ђаковице

— Арнаутско — бугарско — аустријски упади на црногорско земљиште —

Цетиње, 20. окт.

Преко хиљаду наоружаних Арнаута, које су предводили Бајрам Цур, Иса Бољетинац, бугарске комите и преобучени аустријски официри, ономад су напали на црногорско земљиште код Ђаковице. Како није било довољно наших трупа, упадачи су прешли на наше земљиште, собом су били понели и два брдска топа. Наша војска их је затим опколила и разбила, терајући остатке 12 километара на арбанашко земљиште. Вође су једва успеле да побегну. Пошто је успоставила ред, наша се војска вратила на црногорско земљиште.

Сарајевска пресуда

— Осуда атентатора на Фрању Фердинанда. —

Беч, 19. октобра.

У четвртак 16. октобра, сарајевски суд изрече пресуду

им он и помогне, како до сад у овим ратовима, тако и од сад!... А шта да кажемо за њихова „огњишта“ и њихове „светиње“? Ко им то дира? И ко је на чије наорнуо? Је ли Белгија на Немачку, или Немачка на Белгију? Је ли Француска на Немачку, или Немачка на Француску и тако даље. О, лицемерство, за тебе је слаба ова реч!...

И ово чудо од нелогичности, подлости и лажливости, седи на престолу, и беседи!...

Слушајте даље! У беседи се вели: „Тешко побеђенима! Тешко њима, јер победилац неће знати за милост!“ И Немачка се рачуна у хришћанске земље, у којима је освета грех; и у цивилизоване, у којима се освета сматра за варварство! Бежите далеко ви велине и свете речи: хришћанство и цивилизација, од овога народа, чим цар може у XX веку овако да говори! Овако је говорио само прехришћански војвода дивљих Гала, када је ушао у Рим да га

опљачка! На том је ступњу цивилизације данас император „просвећене“ Немачке. Чега се паметан стиди, тим се луд поноси, вели наша народна мудрост. И било би благо целој Европи, кад би овака просвећеност, не дај Боже, победила и овлада њоме!...

Зар није било вредно, читаоци, зауставити се на овоме, на овоме чуду и грдилу немачкоме? — Честитамо Немачкој на овако „високој образованости“, која иде управо 25 векова назад!...

Ј. М.

Порфирије Дијак

— Смрт председника мексиканске републике. —

Јављају да је умро Порфирије Дијак, стари председник републике Мексика, виђени државник, чувен са своје карактерности, одлучности и политичке вредности.

После друге револуционарне активности у земљи у којој су револуције стална појава, он је био изабран пре тридесет и седам година за председника републике и умео је да се одржи на власти до 1911. године, радећи на учвршћивању власти у земљи, ма да је био прекидан честим побунама.

На челу револуционарних покрета налазио се увек Мадера, најбогатији поседник у Мексику, који је желео да створи демократски режим по угледу на Сједињене Државе.

Најзад, уморен борбом, Дијак се сам повукао с власти пре неколико година, да би учинио крај револуцијама, које су толико штете учиниле његовој земљи, али на против: револуције су и даље избијале.

Дијак је био као председник врло енергичан, без скрупула, тврдоглав до крајности, да су га готово називали тиранином. Заиста, то је био председник, који

је био потребан земљи, која је немилна и изложена честим револуционарним побунама.

Авијатика

— Смрт француског сенатора Рајмона, љубитеља авијатике —

Јавили смо раније, да је на једном ваздушном извиђању смртно рањен француски сенатор Рајмон.

Рајмон је био љубитељ авијатике и нарочито последњих година он је обратио велику пажњу на француску војну авијатiku. На неколико месеца пре рата поднео је парламенту једну интерпелацију, у којој је тражио да се на авијатiku обрати што већа пажња.

Кад је објављен рат, Рајмон се одмах пријавио за добровољца при авијатичком одељењу. За време рата, својим смелим извиђањем учинио је француској вој-

сци великих услуга.

Пре неког времена Рајмон се после једног летења морао спустити између француских и немачких редова. Из апарата је могао да буде извучен тек после огорчене борбе на бајонет, али смртно рањен. Ипак је имао толико снаге да поднесе рапорт о свом извиђању.

Смртнику је главнокомандујући предао Крст Почасне Легије. Министри Бријен и Саро, који су се задесили у близини, посетили су Рајмона.

Какви су Французи

— Писмо заробљеног немачког официра. —

„Дели Телеграф“ доноси писмо једног немачког официра из кога се види, да је немачка солдатска знатно спустила тон. Тај немачки официр, рањен у Лорену, пише својој мајци:

оптуженима за убиство Фрање Бердинанда и Софије Хоенберг. Од оптужених су пет осуђени на вешала: Данило Илић, Вељко Чубриловић, Медо Керовић, Михаило Јовановић и Јаков Миловић.

Као саучесници у убиству на двадесет година робије осуђени су: Гаврило Принцип, Недељко Чабриновић и Трифун Грабеж. Ови непосредни кривци осуђени су на ову благу казну стога, што немају 20 година старости и што по изнесеном закону на њих није могла бити примењена смртна казна.

Од осталих, на вечиту робију осуђен је Митар Керовић и Васа Чубриловић, на 16 година, као саучесници: Цветко Поповић на 10 година, Иво Крњачевић на 3 године, Бранко Загорац, Марко Перин и Цвијан Степановић, на 6 година робије. Казна осуђених поштrena је постом и сваки од осуђених мораће дан 15. јуна провести у мрачној оделитој ћелији и лежати на голим даскама. Остале оптужене: Јову Керовића, Благоја Керовића, Николу Форкапића, Драгана Калембера, Мишу Мићића, Обрена Милошевића, Ивана Момчиловића, Фрању Садила и Анђелка Садила суд је ослободио казне на основу § 271. тачка трећа казног закона.

Три упада

— Арнаутски качаци упадају на нашу територију. —

Ниш, 21. октобра.

У последње време Арнаути су у кратким размацима извршили три упада на нашу територију. Упадали су из области доњег Дебра у тетовски округ. При свима тим упадима, долазило је до пушкарања са нашим жандармима. При тој одбрани Арнаутима је полазило за руком да отерају велики број стоке. Предео, где качаци врше те упаде, брдовит је и згодан за качаке, те су увек успевали да утесне, остављајући свакад по неколико мртвих. Преплазили су у јачини од стотину људи.

Команда наших трупа саопштила је пограничним племенима, да ће у будуће гонити качаке док их не похвата и не уништи, па ма се том приликом морало прећи преко границе. Главари племена изјавили су, да ће и сами припомоћи уништењу качака, јер су им досадили, па и њих краду, кад им пропадне упад у Србију. У тим крајевима нема никакве власти.

— Одушевљење, с којим смо почели рат, већ је давно ишчезло. Потпуна неизвесност, скоро очајање, влада међу нашим војницима и официрима. Ми смо у Француској наишли на неочекиване тешкоће, јер нисмо знали распоред француских трупа, које су ницале тамо, где им се нико није надао. Француски напади косили су наше редове. „Ја се налазим у француској болници заједно са мојим рањеним друговима. Према нама се понашају витешки. Заборавили смо све ужасе рата. Молим вас, драга мати, потражите у мојој библиотеци све француске књиге, па их дајте француским заробљеницима, јер то раде за нас у Француској.“

Претплата на „Пијемонт“ стаје један динар месечно.

Дневне вести

Принц Ђорђе

Данас у Београд стиже Њ. Височанство Принц Ђорђе.

Благодарење у Нишу

Јуче, на дан двадесетогодишњице од ступања на престо руског Цара Николе II, одржано је свечано благодарење у нишкој саборној цркви. Благодарену је присуствовао принц Ђорђе, сви министри и цео дипломатски кор.

Судови у Београду

Јављају нам из Ниша, да је Министарски Савет донео одлуку, да београдски, окружни, варошки и трговачки суд почну свој рад у престоници.

Нове жртве

Званично је објављено, да су погинули ови официри: Димитрије Јанковић, пешадијски мајор, Милан Ј. Димитријевић, резервни пешадијски капетан II класе, Андреја С. Анђелковић и Будимир М. Белопавловић, пешадијски потпоручници.

Умрли су ови официри: — Живко Костић и Милорад М. Симоновић, резервни пешадијски капетани II класе, и Миладин Радојчић, полицијски писар и резервни пешадијски потпоручник.

Слава им!

За наплату порезе

Услед тога што је наплата пореза у земљи, а нарочито у старим областима, скоро престала, Министарство Финансија издало је један општи распис свима пореским одељењима у земљи у коме се наређује управницима одељења и подручним им особљу, да предузму енергичне мере у наплати пореза само од оних лица, која нису непосредно изложена последицама рата.

Стовариште Држ. Штампарије

У Државној Штампарији у Нишу отворено је одељење стоваришта књига, монополисаних предмета, уџбеника за народне стручне и средње школе, као и свију врста монополисаних образаца.

Израда дувана

Услед тога што се у многим местима у Србији појавила оскудица у дувану, на-

рочито у цигаретама, у одељењу Монопола Дувана у Нишу увећан је број особља и повећано је радно време, да би се у што краћем року већа количина прерађеног дувана пустила у промет.

Пример за углед

Редов болничар трећег позива, Коста Ристић из Великог Лаола, среза млавског, округа пожаревачког, молио је свога управника болнице, где је као болничар на служби, да му се допусти да што преступи у четнике. Коста има 42 године. У својој молби вели: „И ако је моја служба важна, ја не осећам да сам се довољно одужио Отаџбини, па желим да то учиним с оружјем у руци. Зато молим да се што пре упутим у редове бораца, да се против непријатеља своје Отаџбине борим.“

Хиљадиле се овакви синови Србије!

Отпуштен

Г. Август Геркенс, привредни саветник, отпуштен је из државне службе, с тога што од дана мобилизације не долази на своју дужност.

Ноћас нам је стигао из Ваљева извештај, да је војни суд осудио злогласног лифيرانта Константина--Кочу--Поповића на четири године робије. Према изреченој пресуди злогласни Коча биће прво упућен у фронт, па ће тек после имати да издржи робију.

Страх од аероплана

— Француски аероплани у Немачкој. —

У западном делу Немачке, који се граничи са Француском и Белгијом, међу становништвом се појавио необичан страх од француских аероплана, који прелази у панику.

Француски и енглески ваздухопловци са нечувеном смелашћу врше ваздушна извиђања и бомбама стално причињавају велике штете немачким саобраћајним линијама.

Команданти Диселдорфа и Келна морали су издати објаве,

ђају сигурно.“

Бенерал, који нам је то говорио служио је двадесет и осам година у Индији и припада петнаестом пуку кољаника из Бенгала.

Официри Хиндуси не добијају веће чинове од поручника. Они су синови махараџа, од којих је већина учествовала у сипајском рату 1857 до 1858 године. Сир Колен Камбел отерао је побуњенике у планине Непала (1858) и урадио је доста на организацији индијских трупа. Енглези су, као и увек, умели поштовати традиције и обичаје оних, који, до јуче противници, иду данас да се боре под заставом Велике Британије.

Добили смо још ова обавештења од неколицине енглеских официра:

Хиндуси иду, јер знају да Немци нису одржали реч. То се њих нарочито тиче. Они су отпутовали немајући појма о путу.

у којима се позива становништво да се не узнемирује и прете смртном казном сваком, ко се ухвати да протура узнемиравајуће гласове.

Савезнички ваздухопловци су у последње време отпочели скоро сваког дана да прелећу преко немачке границе и да бомбардују војне магацине и железничке станице. Немачки аероплани су просто немоћни, да их у томе спрече.

БЕЛЕШКЕ

Рубље за ратнике. — Г. Јоца Константиновић, који се примио да скупља прилоге у рубљу за наше ратнике у улицама, Македонској Милетиној, Цетињској, Зетској и Хилендарској, јавља становницима неких улица да ће се са сакупљањем прилога почети у четвртак 23. ов. месеца. Моле се становници истих улица да прилоге спреме унапред, како се не би посао отежавао.

За наше браниоце

Подобор кварта палилулског одредио је, да прикупљају топло одело и друге ствари за наше ратнике ова лица:

Јоцу Константиновића и Павла Карарадовановића у улици: Милетиној, Цетињској, Хилендарској, Македонској и Зетској.

Стеву Марковића, Брану Рајића и г-ђу Лепосаву Ј. Јовановић, у улици: Битољској, Гундулићевој, Кондиној, Косовској и све споредне улице према Ратарској и Видинској улици.

Николу Божића, проту, Саву Пиперина и г-ђу Стану Николић, у улици: Таковској и Видинској.

Драгутина Димитријевића, свештеника и г-ђу Дару Наумовић, у улици Кр. Александра, Дечанској, Скопљанској и Влајковићевој.

Аранђела Илића и Милића Тодосијевића, у улици: Далматинској, Кнез Даниловој, Војводе Добрињаца, Будимској и Раденичкој.

Миту Антоновића, Мил. Бабића и Живка Петровића, у улици: Ратарској, Гробљанској, Поповац и све остале споредне улице од Ратарске до Далматинске и Кнез Данилове.

ТЕЛЕГРАМИ

Сребрна свадба

АТИНА, 19. окт. — Јављају из Солуна, да је сребрна свадба грчког краљевског пара прослављена у целој Македонији, а нарочито у Солуну и Кавали.

После прекида односа

СОЛУН, 19. окт. — Амбасадори Француске и Енглеске са особљем амбасада стигли су овамо из Цариграда нарочитим возом и отпутоваће у Италију на једној ратној лађи, која је ради тога дошла у Солун.

Ратне ситнице

Француска Академија Наука решила је да се Морис Метерлинк избере за члана Академије.

После пораза код Варшаве, немачку су аријергарду састављали аустријски пукови. Руси су скоро сатрли први, пољски, и пети, мађарски корпус.

Последње вести

Руско-турски рат

Беч, 19. октобра

„Кореспондент Биро“ има телеграм из Трапезунта, да су отпочела непријатељства на руско-турској граници између Руса и Турака.

Тифлис, 19. октобра

За време ванредне седнице општинског сбора, која је сазвана поводом ошачеших непријатељстава на Кавказу, општински одборници Руси, Ђурђијанци, Јермени и Муслимани ушврдили су једнодушну солидарност разних народности кавкаског становништва, сједињеног у жељи да се одбије заједнички непријатељ отаџбине.

Хиндуси

— Неколико занимљивих поједности о индијским трупама. —

Један француски лист донео је, пре кратког времена, чланак поводом доласка Индијанаца у Европу.

„Ми смо имали прилике да разговарамо са једним ђенералом, који је водио индијске трупе, које су се искрцале у Марсељу и пришетњи кроз Тулузу он је изјавио: „Ми ћемо водити један немилосрдан рат. Наши непријатељи уништавају све без икаквог разлога. Платићемо им нашом монетом од картеча и кад се буду рачуни расчистили, мачеви савезника претежаће на теразијама“.

„Они су срећни, деру се од радости и биће одлични војници на предстажама. То су ратници. Они воле рат ради рата, са страшћу своје расе. Они су као тигрови у ноћи. Они пузе као мачке и га-

Један од њих је питао пре неки дан: „Је ли то Сингапур?!“ Они су изражавали чуђење и примедбе на рат, у коме ће они узети учешћа, готово детињасто: „Колико има краљева са краљем енглеским? Колико са краљем немачким?“

Један енглеских официра иде пред трупама. Издате су заповести поручнику Хиндусу, који их извршује. Сваки маршира са потпуном дисциплином и у апсолутном ћутању. Наредбе су кратке, као и објашњења. „Вода за пиће је лево, шума је десно, ровови су према путу“. Нема бескорисних речи.

Војници носе одело, које је састављено од два дела, дугачак капут наки боје — као туника — који допире до испод колена, прост и са џеповима са стране. Панталоне су обичне, само су припијене уз ногу. Има две врсте ципеле: ципеле за марш и папуче за одмор.

Неки од њих имају дугачку

браду, коју везују свиленим гајтанима и подижу на више, тако да се помеша са косом.

Хиндуси се хране сувим egzотичним поврћем, лепињама, које сами месе и мешају са медом. Врло су умерени и наша јела не изазивају ни најмање лакомства у њих.

Имају своје домаће лекаре и своје свештенике. Предани традицијама, раде оно, што им је одредила судбина. Они ће бити у борби одлични војници. Они никада не одступају. Они имају у борби жешћину, коју имају и наше трупе из Африке, али само у борби. Они поздрављају са одушевљењем одличне стрелце, које им је подофицир показивао уз пут...

Ратна пошта

Моли се свако за извешће, где је Милош Дукић учитељ из Мачве, његова жена и ташта, које су биле у Шапцу. Известити свештеника VII. пеш. пука I. позива.

КОЛОНИЈАЛНА РАДЊА
Обрадовића
и **Станковића**
Београд преко пута Народне Банке
отворена је сваког дана г'звештавасвоје пословне пријатеље.

МАНУФАКТУРНА РАДЊА
Поповића и Шумаревића
отворена је сваког дана.
Стан тражи се један мањи стан са две собе за једну скромну породицу. По могућности стан да буде на Врачару. Јавити уредништву „Пијемонта.“

Пансион
за два дечка стара од 12 год. тражи се стан са храном код честите и скромне породице. Јавити се уредништву за обавештење.

ОТМЕН САМАЦ
тражи стан са намештајем у центру вароши. Обратити се редакцији „Пијемонта“.

Одличан ђак VII разреда гимназије
спрема ученике за веома скромну награду. Упитати уредништву „Пијемонт“.

ХОТЕЛ „Позоришна Кафана“
ВАСИНА УЛИЦА
Препоручује својим пријатељима и муштеријама најбоље пиће и домаћу кујну. Хотел располаже са великим бројем модерних и елегантно намештених соба. Цене су најумереније.

Два стана
издају се под кирију од првог новембра. Станови су нови и модерни налазе се у Студеничкој улици. Упитати уредништву „Пијемонта“.

Подрум „Касина“
ОТВОРЕН ЈЕ
има на лагеру велику количину природног пића као: вина, добре комовице и француског коњака. На већим количинама даје се попуст.

РАДИОНИЦА
Веселиновића
Македонска ул. бр. 15. преко пута кафане „Гинића“ — Београд
Отворена је целог дана и препоручује СОПСТВЕНУ ИЗРАДУ БЕЛОГ РУБЉА кошуља и гаћа мушких и женских у више квалитета. — МАШЛИЈА (КРАВАТНИ) у више квалитета а и цена. — ЧАРАПА мушких, женских и дечијих од фула и вунених разних цена и квалитета. — БРКОВЕЗА у свима квалитетима и ценама. — Примам поручбине за израду белог рубља и чарапа. — Чарапе се подштрикавају. — Поручбине из унутрашњости извршујем према прилици пошто поште не примају пакете.

С поштовањем
Божа Веселиновић
10-10

Капци од артије
Већа количина капака од артије продаје се. Упитати уредништву „Пијемонта“ — Краљ Александра бр. 12.

Ко има на продају
Апарат за лађење. Американски сто писаћи. Писаћу машину. Каду са фуруном за купање нека понуду пошаље уредништву.

Подрум „Лондон“
отворен је и извештава кафеције и публику да има на продају велику количину вина белог сме-деревског из свог винограда и комовицу продаје са умереном ценом.

Лепосава Терзибашић
МОДИСКИЊА
Гранд Пасаж — Кнез Михајлова бр. 19.
извештава поштоване муштерије да је радња отворена. Цене солидне.

КРАЉ. СРП. ДВОР. ФАРБАР
Младен Савић
Авалска 11. — Телефон 2052.
прима све фарбарске и молерске послове.

Фабрика Конзерава у Крагујевцу
извештава поштоване домаћице и бакале да је у овој години конзервирала велику количину ПОВРЋА и ВОЋА и да ће исте продавати у своје стоваришту у Београду преко пута кафане „Руски Цар“ и у фабрици по фабричним ценама.
Цене ће фабрика саопштити потрошачима конзерве путем огласа преко новина.
Фабрика ће примати и испоручивати на повуку. Поруџбине од 25 дин. на више.
С ПОШТОВАЊЕМ
Фабрика конзерви Свет. Стефановића

Готово је и ДРУГО ИЗДАЊЕ сасвим допуњена са свима местима ЦЕЛОКУПНА КАРТА
Европског ратишта
ЦЕНА КОМАДУ
једнобојна три гроша, у бојама један динар
КЊИЖАРА
Косте В. Илића
преко пута Новог Двора уз поручбину и новац треба слати упутницом.

КРАЉЕВСКО ПОВЛАШЋЕНА
Срп. Фабрика Стакла
У ПАРАЋИНУ
Има на стоваришту све врсте простог и финог стакла за домаћу потребу, а тако исто и медицинског за апотеке.

АПОТЕКА
код ПРЕСТОЛОНАСЛЕДНИКА АЛЕКСАНДРА
Д-р Луке Ј. Панића--Београд
улица Краља Петра број 77.
није била затворена ни за време бомбардовања што јавља и, потрошачима ради знања.
Има велико дрогериско стовариште
Лекова, парфимерија, завојног материјала и минералних вода.
Све даје по дрогериској цени, и шаље одмах где се буде желело без икакве посебне награде.

„Пијемонт“ прима огласе по умереној цени.
Наша мила и никад непрежаљена супруга, мати сестра
ПЕРСИДА
ис устила је своју племениту душу 18. ов. мес. у 5 сах. а сахрањена је 19. ов. мес. по подне, остављајући нас да вечито занојом туг јемо.
Објављујући ову по нас тужну вест, молимо пријатеље за саучешће.
Београд 19. окт. 1914.
ОЖАЛОШЋЕНИ:
Супруг: Михајло Докић; синови: Александар новинар, Миодраг гимназиста, Драгољуб и Стеван; кћери: Хермина и Анелина; сестр.: Милица и Јелена.

ПОТПУНО НОВА РЕНОВИРАНА ШТАМПАРИЈА

Телефон 15-91.

Телефон 15-91.

„ПИЈЕМОНТ“

Прима на израду: Књиге, разна дела, протоколе, ценовнике, јеловнике, свадбене позивнице, вереничке карте, у разним форматима плакате, биоскопске програме, улазнице, визит карте, као и разне друге штампарске послове.
ПОТПУНО ЧИСТА И БРЗА ИЗРАДА.

у својој сопственој градини
Краља Александра бр. 12.

Снабдевена потпуно најновијим словима, шарама, линијама и свим могућим штампарским машинама и бојама.

Са две најновијег система „ЛИНОТУР“ СЕЦ-МАШИНАМА

О солидности и умереним ценама, као и о самој изради ма каквог штампарског посла штампарија „Пијемонт“ ставља на расположење публици да се и сама о свему лично увери.

ЦЕНЕ СУ ВРЛО УМЕРЕНЕ.

Прима на израду све могуће штампарске послове.